

KITAJSKA

Sinae – sinolog (pomeni zgodovinarja, ki proučuje kitajsko zgodovino). V Sloveniji je to Mitja Saje, ki je poleg tega, da je doktoriral na Lj. Univerzi, doktoriral tudi na pekinški univerzi.

Kitajska civilizacija sega v **2. tisoč. BC**. Oblikovala se je zaradi **irigacije**. Namakajo na rekah. Najpomembnejši sta **Rumena reka** ali **Huang – He** (sprva je tu jedro civilizacije) in **Modra reka** ali **Jangce – Kiang** (potem se naselijo še tu). Z irigacijo gojijo proso, riž in sojo (zelo uporabna).

Čas merijo po dinastijah:

- **1. DINASTIJA: Shang = Šang (lahko jo zgovinsko dokažemo)**

Čas: **2. tisoč. BC**

Šangi so poljedelci in so **miroljubni**. Ukvarjajo se predvsem z irigacijo. Uporabljajo **bron**; **kipci**, **orožje**, **nakit**, **posoda**. Poznajo pisavo in so tvorci **prve kitajske pisave**. To je **kitajski podobopis** (isti zapis lahko pomeni drugo besedo z naglasom). Imajo **1500** znakov, ob koncu tega obdobja pa že **5000**. V tem času že izdelujejo **svilo** in **porcelan**. Svila se je včasih imenovala svilena pot in je bila dolgo **izvozni artikel**. Porcelan je zelo dobre kvalitete in je iz **gline**.

- **2. DINASTIJA: Zhou = Čou**

So **vojaško** ljudstvo, ki pride s severa in zavzame **šange**. Uporabljajo **železo**: veliko **orožja – mečev**,... Pridejo leta **1700 BC**. Šange **zasušnjijo** in ustanovijo **močno** državo, vendar jo oblegajo sosednja plemena, zato pričnejo graditi **kitajski zid** (danes dolg 2459 km, prvotno dolg 10 000 km; zdaj je širok 4-6 m, visok pa do 15 km). Ko so gradili ta zid je **umrlo** približno **20 000 ljudi**. Namen kitajskega zidu je **obramba** pred sovražniki. **Huni** oblegajo Kitajsko. Huni se delijo na **bele** in **črne** Hune (vodja **Atila**). Ti so šli v Evropo. Zid se je gradil **500 let** in je bil dokončno zgrajen v času naslednje dinastije. Takrat živi filozof **Konfucij**. Njegov nauk – **konfucionizem** ali konfucianstvo (verski in filozofski nauk). Ta nauk govori, da moramo biti **pokorni**, da moramo spoštovati **starejše** in spoštovati **modrost**, **tradicijo**. Razširi se v **6. stol. BC**.

Ženske morajo imeti **podrejen** položaj pri moških, zato je takrat **patriarhalnost**. Morale so imeti **majhne noge**; pri 3-4 letih so jim trdno povezali stopala in bila je sramota, če so imele majhne noge. To so upoštevali so **18. stol.**

DRUŽBENA PIRAMIDA

- **CESAR** (Tien) z družino: Imajo zlata oblačila, saj so božanstva sonca.
- **URADNIŠTVO** (Mandarini): so konfucijansko izobraženi.
- **KMET** (Nong): imajo velik ugled, vendar nimajo denarja.
- **GONG**: to so obrtniki, svobodni delavci.
- **TRGOVCI** (Shang): so najbolj bogati, vendar najmanj ugledni, ker ljudje mislijo, da je delo z denarjem sramotno. Lahko so kupili diplomu in so postali uradniki.
- **SUŽNJI** (Kuli)

- 3. DINASTIJA: C'in = Qui

Kitajski zid je v času te dinastije dokončno zgrajen. Vlada 3. stol.BC. V času te dinastije je narejenih več kot 10 000 glinenih vojakov v naravni velikosti. Odkrili so jih leta 1974 v »prepovedanem mestu«. Narejeni naj bi bili za posmrtno spremstvo umrlega cesarja ali pa za vojaško obrambo, da bi zavedli sovražnike. To je ena največjih najdb 20. stoletja. Včasih so poleg cesarja pokopali še njegovo spremstvo. Lahko so jih obglavili ali pa pokopali žive.

- 4. DINASTIJA: Han

Traja od 3. stol. BC do 3. stol. AD. To je doba razcveta, miru. Ta dinastija je bila znana po trgovini. V 3. stol. AD jih premagajo Huni.

IZUMI KITAJSKE

Zelo zgodaj izdelujejo papir in znajo tiskati – papirnat denar. Poznajo smodnik, kompas, magnet, očala, daljnogled, špagete (v Evropo jih prinese Marco Polo).